

Zaključno možemo reći kako ova monografija Ane Biočić, analizirajući političku djelatnost katoličkih svećenika kroz njihov saborski rad u vrijeme saziva Sabora Trojedne kraljevine 1867.-1871., predstavlja značajan doprinos na polju hrvatske crkvene i političke povijesti druge polovice 19. stoljeća. Njezin je značaj ne samo u tome što je po prvi puta znanstveno obrađena djelatnost katoličkog svećenstva u političkom životu Trojedne Kraljevine (kroz prizmu njihova saborskog djelovanja), već i zbog stavljanja problematike položaja Katoličke crkve u širi kontekst i komparacije s drugim europskim zemljama. Pisana jednostavnim i tečnim stilom, ova će studija privući ne samo stručnu javnost, povjesničare, teologe i druge stručnjake i studente društveno-humanističkih znanosti, već će svoje čitateljsku publiku zasigurno pronaći i u znatno širem krugu.

Tihana Luetić

Šibenik od prvog spomena: Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa 950 godina od prvog spomena Šibenika, Šibenik, 26. do 28. rujna 2016., ur. Iva Kurelac, Muzej grada Šibenika – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Šibenik – Zagreb 2018., 606 str.

U izdanju Muzeja grada Šibenika i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti objavljen je 2018. zbornik radova pod naslovom *Šibenik od prvog spomena : Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa 950 godina od prvog spomena Šibenika, Šibenik, 26. do 28. rujna 2016.* Radi se o zborniku radova s istoimenog znanstvenog skupa održanog u rujnu 2016., a koji je uredila Iva Kurelac, znanstvena suradnica na Odsjeku za povijest HAZU i najbolji poznavatelj šibenske prošlosti. Riječ je o vrlo luksuznom izdanju na preko šest stotina stranica, iz različitih disciplina, a vremenski raspon obuhvaća vremenski period od ranog srednjeg vijeka do suvremenog doba. Zbornik je rezultat dugogodišnje suradnje s Muzejom grada Šibenika. Strukturalno se dijeli na šest cjelina, a ideju vodilju iz samog skupa i suradnje općenito objasnili su Iva Kurelac i Ivica Poljićak u *Predgovoru* (11-15).

Zbornik je tematski podijeljen na šest cjelina. Prva nosi naslov *Antička i ranokršćanska povijest* te se sastoji od tri rada. Dražen Maršić u radu *Nadgrobna ara obitelji Rutilius iz Ridera i grupa salonitanskih ara s animalnim frizovima* (19-36) predstavlja najreprezentativniji spomenik antičkog Ridera, čija izvedba upućuje na majstore iz Salone ili one lokalne koji su se školovali u njihovim radionicama. Potrebno je naglasiti da se ara Rutilija čuva u stalnom postavu Muzeja grada Šibenika.

Još jedan nalaz koji se čuva u Muzeju grada Šibenika obrađuje Nenad Cambi u radu naslovljenom *“Epona” iz Koprna u Muzeju grada Šibenika* (37-41). Autor daje novo razmatranje o reljefu koji je otkriven u Koprnu, tada na području Delmata, koji prikazuje božicu na tronu. Prije je u historiografiji taj prikaz bio identificiran kao Epona, no autor smatra da je vjerojatnije riječ o lokalnom ženskom božanstvu na čiji je prikaz utjecala Epona, čiji se elementi kontaminirali prikaz.

Pojavom kršćanstva na šibenskom području u sklopu širenja te vjere na području rimske provincije Dalmacije bavio se Ante Uglešić u radu *Najstrariji kršćanski tragovi na prostoru Šibenika* (43-59). Smatra da se tokom 4. stoljeća kršćanstvo proširilo na Scardonu, Varvariju,

Burnum, Municipium Magnum i Rider, no tragovi toga još uvijek nisu pronađeni. Scardona tak tokom 5. stoljeća postaje biskupijom. Autor posebnu pozornost posvećuje pregledu rano-kršćanskih nalazišta na području Tvrđave/Kaštela sv. Mihovila, Srime, Bilica – Dedića punte, Donjeg polja – Grušina/Sv. Lovre, te Danila.

Druga cjelina nosi naslov *Srednji vijek* i sastoji se od sedam radova. Nadia Togni napisala je rad *Manoscritti atlantici nel Regno di Croazia e Dalmazia: La Bibbia atlantica di Sibenico* (63-99). U sklopu gregorijanske reforme Crkve u 11. stoljeću došlo je do procvata liturgijskih i patrističkih rukopisa. U kontekstu toga treba promatrati i Veliku Bibliju, koju je autorica pronašla u Samostanu sv. Frane u Šibeniku, te provodi kodikološku, paleografsku i dekorativnu analizu.

Tomislav Galović u radu *Šibenik u kartularu Libellus Policorion* (101-119) promatra tko je utjecao na razvoj Šibenika na kontekstualni način i njegovo spominjanje u kartularu Rogovske opatije Sv. Ivana Evanđelista u Biogradu, odnosno kasnije na otoku Pašmanu. U Šibeniku je Rogovska opatija imala u vlasništvu crkvu sv. Krševana s pripadnostima, koja je bila smještena uz gradski zid. Autor predstavlja i ostale isprave zapisane u Rogovskom kartularu, referirajući se pak i na referentna historiografska djela, poput rukopisa don Krste Stošića. U prilogu članka autor donosi isprave iz kartulara koje se odnose na Šibenik i iz fonda Spisi samostana sv. Kuzme i Damjana iz Zadra.

Na temelju notarske građe o najznačajnijem ženskom samostanu sv. Benedikta većinom za pripadnice šibenskog gradskog plemstva pisao je Ante Birin u radu *Crkva i Samostan Sv. Spasa u Šibeniku: Crtice iz povijesti samostana u 15. stoljeću* (121-139). Prvo opisuje crtice iz povijesti samostana koje su imale značajan utjecaj na njegov život – požare, pregradnje ili promjene političkih vlasti u gradu. Crkva sv. Spasa uz koju je kasnije osnovan samostan, bila je u 13. stoljeću u rukama templara protiv kojih su se građani u nekom trenu pobunili, nakon čega im se gubi trag, da bi kasnije bili raspušteni. Kasnije je crkva bila središtem bratovštine flagelana-ta, a sredinom 14. stoljeća dolaze benediktinke. Službeno je pak samostan osnovan 1390., no postoje kontradikcije je li bila riječ o sestrama franjevkama ili benedikinkama. Bilo kako bilo, zanimljivo je da su bile sačuvane isprave o primanju u samostan, te je autor uspješno identificirao redovnice koje su potekle iz uglednih šibenskih obitelji, kao i njihove prokureto-re, te posjede samostana u distriktu.

Krešimir Kužić u radu *Hodočasnik iz Šibenika na poluotoku Sinaju 1483. godine* (141-152) opisuje hodočasničke pothvate u drugoj polovici 15. stoljeća. Opisuje okolnosti u kojima su se hodočašća mogla odvijati, u relativno sigurnim okolnostima koje je garantirala Venecija zbog kontrole pomorskih puteva do Svete Zemlje. Budući da je fra Jakov nije ostavio opis svog putovanja, autor je rekonstruirao njegov itinerar ponajviše preko zapisa njemačkih hodočasnika. Spominje i neke druge Šibenčane koji su išli u Svetu Zemlju, poput fra Nikole Tavelića koji je tamo doživio mučeničku smrt. Za obične je pak hodočasnike bilo skupo putovati, a oni koji su išli, ukrcavali su se u Veneciji. Prema putopisu fra Paula Walthera saznajemo da je on usred Sinajske pustinje 1483. susreo dvojicu fratara imena Jakov *Minor* i Jakov *Maior* koji su putovali iz Jeruzalema. A preko pisanja drugih putopisaca autor daje crtice o lokalitetima koje su ondje hodočasnici posjećivali.

O *šibenskim hospitalima i leprozorijima kasnog srednjeg vijeka prema bilježničkim spisima* (153-174) rad je Zorana Ladića u kojem autor, kako i sam naslov govori, piše o hospitalima u Šibeniku na temelju notarske građe. Tako spominje hospital sv. Marije, lazaret te leprozorij i hospital sv. Martina (koji je primao pak 12 leprozornih). Postavlja isto tako pitanje je li hospital spomenut kao leprozorij sv. Lazara istovjetan onome sv. Martina. Lazareti su u šibenskom dis-

triktu bili smješteni na otocima zbog poštivanja regulacija koje su propisivale da se oni moraju nalaziti izvan grada. Potom autor analizira okolnosti tijekom epidemija kuge ili nekih drugih zaraznih bolesti. Osim toga, predstavlja i razloge utemeljenja, službenike i pravne zastupnike šibenskih hospitala te načine financiranja djelovanja istih.

Istraživanju povijesti svakodnevnog života u Šibeniku pristupio je Goran Budeč radom *Odjeća u kasnosrednjovjekovnom Šibeniku (175-197)*. Opći prosperitet Šibenika druge polovice 15. stoljeća očitovao se i u visokoj razini materijalne kulture, što autor predstavlja na temelju inventara dobara šibenskog bilježnika Karotusa Vitalea. Šibenčani su u ovom zlatnom dobu grada brzo slijedili trendove u odijevanju koji su dolazili s Apeninskog poluotoka, te stoga predstavlja kakve su košulje nosili, prsluke, halje, ogrtače i krzna, s obzirom na spol i društveni status. Zaključno predstavlja kako se Šibenčani uklapaju u isti krug kao i drugi veći gradovi Apeninskog poluotoka.

Ante Gulin napisao je rad *Javna vjera i služba pristava/bakarija prema Šibenskom statutu iz 1608. godine (199-209)* u kojem predstavlja službu pristava koji je bio izvršni službenik suda koji je u ime kneza ili suda obavlja razne zadatke. Na temelju podataka iz Šibenskog statuta autor predstavlja ovlasti njegovog djelovanja, paralelno uspoređujući tu instituciju s istovjetnima u drugim dalmatinskim i hrvatskim statutima i zakonima. Ti se pojedinci u izvorima nazivaju *pristaldus* ili *bucarius*. U svakom slučaju, riječ je o izabranoj osobi koja je uživala javnu vjeru. Dužnosti i služba pristava uključuju djelovanje oko zaplijene, odnosno ovrhe, očevid oko nekretnina, svjedočenje tijekom davanja prisega, a on sam je uživao zaštitu kao svaka druga osoba suda.

Treća cjelina nosi naslov *Renesansa i rani novi vijek* i broji četiri rada. Prvi, naslovljen *Status animarum prezbitera Bartolomeja Ostojčića kao izvor za proučavanje nekih aspekata socijalne topografije Šibenika s kraja 16. stoljeća (213-261)*, potpisuje Iva Kurelac, urednica zbornika radova. Autorica je predstavila popis duša (*status animarum*) kojeg je otkrila istraživanjem u Zbirci rukopisa i starih knjiga u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. On sadrži podatke o šibenskim župljanima i njihovim obiteljima (imena i prezimena, nadimci, rodbinske veze, titule i zanimanja). Pisan je kurzivnom humanistikom 16. stoljeća, mješavinom talijanskog i latinskog jezika. Što se tiče datacije, autor je pomnim promatranjem izvora uspjela ustvrditi da je najvjerojatnije nastao unutar dva posljednja desetljeća 16. stoljeća kada se populacija grada kretala oko 5.000 ljudi. Popisao je 306 osoba u 117 domaćinstava po župama Sv. Trojstva, Sv. Duha, Sv. Grgura, Sv. Benedikta, Sv. Marije Nove, Svih Svetih i Sv. Krševana, te onim iz prigradskog dijela, Gospe van grada, Sv. Križa i Na Žudiki. Zanimljivo je istaknuti da je većinom prevladavalo žensko stanovništvo što je i bio očekivan omjer s obzirom na okolnosti. Prema društvenom je položaju autorica podijelila župljane na patricije (62%), građane (22%), duhovne osobe (15%) i slugu (1%). Topografski je smjestila elitu grada na područje župa Sv. Trojstva, Sv. Duha i Sv. Krševana. Autorica potom detaljno raščlanjuje podatke iz svih popisanih župa te daje transkripciju rukopisa.

Na temelju podataka iz notarskih knjiga i matica Kristijan Juran u članku *Trgovci, pomorci, obrtnici i medicinski djelatnici u Šibeniku od 1620. do 1630. godine (263-299)* daje popis četiri društvene, odnosno profesionalne kategorije u jednom desetljeću 17. stoljeća koje smatra najbrojnijim i središnjim dijelom društvene piramide, uz davanje critica iz političke i društvene povijesti tog desetljeća. Uspješno je identificirao 64 trgovačke obitelji koje pripadaju 51 rodu, te ih dijeli na starosjedioce i doseljenike, uz veze s Venecijom, Albanijom i Apulijom. Vrijedan dio članka zasigurno je popis svih pripadnika profesionalnih kategorija uz reference na izvore.

Lovorka Čoralčić i Nikola Markulin u radu *Šibenski plemić Mihovil Zavorović: Zapovjednik mletačkih pješačkih postrojbi u završnim desetljećima 18. stoljeća (301-317)* daju još jedan prilog istraživanju pitanja identifikacije i djelovanje članova *Fanti Oltramarini*, odnosno mletačke kopnene vojske. Ovaj su put izabrali djelovanje vojnog zapovjednika Mihovila Zavorovića iz zadnjih godina 18. stoljeća na temelju građe iz Državnog arhiva u Zadru i Državnog arhiva u Veneciji. Karijeru M. Zavorovića moguće je pratiti još od Morejskog rata, no prvo se daje pregled obiteljske tradicije službe Mletačkoj Republici svojim vojnim vještinama. Autori daju i pregled sastava pješačke satnije Zavorovića od 21 pripadnika od kojih prevladavaju ljudi porijeklom iz Dalmacije i koja se nalazila u sastavu pukovnije Marka Đikanovića. Potrebno je naglasiti da vrijednost rada je i to što se donosi popis ljudstva.

Tamara Tvrtković u radu *Laudatio urbis: U pohvalu od grada Šibenika (319-331)* predstavlja pohvale gradu Šibeniku. Spominje i djelo Alberta Fortisa, *Put po Dalmaciji*, koji isto sadrži dio o opisu Šibenika i okolice. Fortis pak spominje i putopis Antuna Vrančića, a poznavao je i Divnićovo djelo, čuo je za Jurja Šižgorića preko djela Ivana Tomka Mrnavića.

Četvrta cjelina nosi naslov *Suvremena ratna i politička povijest* i broji četiri rada. Mario Jareb autor je rada *Šibenik i šibensko područje pod talijanskom upravom od 1941. do 1943. godine (335-358)* u kojem predstavlja političku povijest kada grad bio dio talijanske zadarske pokrajine, nakon aneksije Dalmacije. Budući da je historiografija spominjala djelovanje talijanskih vlasti u gradu samo usputno, autor smatra da teme političkog i upravnog sustava, gospodarskih uvjeta života s naglaskom na problem potalijančivanja je potrebno detaljno obraditi. Politički kontekst počinje s uspostavom NDH 12. travnja 1941., a na čelu su se nalazili Marijan Nikšić i Oton Elblinger. Talijani su tak ušli u grad 14. na 15. travnja, što opisuje iz raznih izvora. Prvo je prisutnost bila isključivo vojnička, no profekt-komesar za vanrednu upravu Šibenika i okolice postao je Andrea Tolja, a zapovjednik grada Vittorio Giovanelli. Do 29. travnja izvještene su talijanske zastave da bi se krenulo u proces talijanizacije na svim upravnim i političkim razinama.

Sličnom se tematikom bavi i sljedeći rad Nikice Barića, *Glavne značajke stanja u Velikoj župi Bribir i Sidraga od uspostave 1941. godine do kapitulacije Kraljevine Italije u rujnu 1943. godine (359-397)*. Rimskim ugovorima su Šibenik i okolica pripali Italiji, dok su Drniš i Knin ostali u sastavu NDH i zbog toga je u Kninu osnovana Velika župa Bribir i Sidraga. No, talijanska je vlast bila prisutna sve do kapitulacije u rujnu 1943. godine. Na početku su u sastavu bili samo Drniš i Knin, no tokom godina su pripojeni i kotari Bosansko Grahovo i Gračac, no konstantno su se javljali problemi s talijanskim vlastima. Postojao je strah da je Talijani jednostavno anektirati to područje te su pogodovali srpskim pobunjenicima. Postupno se pak razvijao i partizanski pokret, a srpsko je stanovništvo bilo više zahvaćeno četničkim pokretom. Sve je navedeno utjecalo na gospodarske i prehrabene prilike čime se autor bavi u nastavku teksta.

Pitanjem aristocida u Šibeniku bavi se Stipe Kljaić u radu *Krvavi zeman: Životi i sudbine intelektualaca iz Šibenika i okolice nakon 1945. godine (399-415)*. Tako spominje slučajeva Jerka Skaračića, Gabrijela Cvitana, Dionizija Juričeva, Dražena Panjkotu, Mirka Juragu, Ivu Guberina i Davida Sinčića. Pokušao im je rasvijetliti sudbinu; neki su bili ubijeni, drugi su bili u progonstvu i emigraciji, a i ondje su se bojali da ih se ne likvidira. Tako spominje djelovanje u inozemstvu Vinka Nikolića, Tihomila Drezga ili Jere Jareba. Osim toga, bilo je i crkvenih osoba te pojedinaca koji su ostali u domovini.

Novijom se povijesti bave Ante Nazor i Ivan Radoš u radu *JNA u službi velikosrpske politike: Napadi na Šibenik 1991. (417-443)*. Da bi se razumijele okolnosti u Šibeniku tijekom 1991. godine, autori daju općeniti politički kontekst te opisuju situaciju u Dalmaciji.

Peta cjelina nosi naslov *Umjetnička baština i njezina zaštita* i broji pet radova. Emil Hilje autor je rada *Splitski slikar Dujam Marinov Vučković u Šibeniku* (447-462), a kako i naslov govori, opisuje se djelovanje splitskog slikara Dujma Marinovog Vučkovića. Na temelju dva ugovora iz 1448. saznajemo da je izradio sliku za oltar sv. Martina u kapeli kapitula Samostana sv. Frane te drugu za šibensku katedralu. Osim toga, autor je već ranije identificirao tri Dujmova rada povezanih uz Šibenik. Članku su nadodani i prijepisi ugovora te detalji slika.

Meri Zornija u radu *Dopune šibenskom opusu Nikole Ivanova Firentinca* (463-489) bavi se šibenskim opusom Nikole Ivanova Firentinca u svim svojim fazama. Identificirala je, odnosno atribuirala tom kiparu i arhitektu neke dijelove na šibenskoj katedrali te crkvi sv. Dominika.

Izrazito zanimljiv je rad Flore Turner-Vučetić pod naslovom *Tragom opusa majstora Fortezze Šibenčanina* (491-507) koja je jedan pladanj koji se čuva u Victoria & Albert Museum uspjela atribuirati šibenskom majstoru iz 16. stoljeća, Fortezzi. Opisuje motive na pladnju, kada se i kako našao u muzeju te spominje i Fortezzijeva djelova na području Engleske i Europe općenito.

Radoslav Tomić u radu *Slikar Angelo Mancini* (509-519) obrađuje djelovanje mletačkog slikara Angela Manicinija u Šibeniku čije se tri slike nalaze u crkvi sv. Barbare te crkvi sv. Nediljice u Crnici. Stilska obilježja komparira s njegovim drugim radovima.

Predrag Marković autor je rada *Obnova katedrale sv. Jakova u drugoj polovici 19. stoljeća: Otkrivanje prošlosti – zalag budućnosti* (521-540) predstavlja značaj Paola Bionija u obnovi šibenske katedrale jer je on bio idejni začetnik te ideje u 19. stoljeću.

Šesta i posljednja cjelina nosi naslov *Prirodna i narodna baština, kulturni i znanstveni doprinosi* i broji pet članaka. Prvi od njih, naslovljen *Povijesna dinamika kulturnih krajolika šibenskog područja* (545-561) potpisuju Borna Fuerst-Bjeliš i Jadran Kale, u kojem se bave pitanjem dinarske eponimije na temelju prosvjetiteljskih tekstova koji vrlo zanimljivo opisuju povijesni krajolik šibenskog područja.

Drago Marguš u radu *Skradinski buk: Privid ili stvarnost bezvodnog krša* (563-568) govori o ljepotama rijeke Krke, odnosno Skradinskog buka, u opisima još od razdoblja Petra Divnića iz 16. stoljeća pa sve do modernog doba. Autor potom predstavlja najstarije znakove naseljenosti toga područja. Ono što je zanimljivo je da su na Skradinskom buku ostale sačuvane i brojne vodenice. Predstavlja i projekt izgradnje prvo hidroelektrane, zahvaljujući aktivnosti Ante i Marka Šupuka te Vjekoslava Meichsnera. Završava razmatranjem proglašenjem rijeke Krke nacionalnim parkom.

O specifičnostima govora šibenskog područja piše Josip Lisac u radu *Govori, filologija i književnost šibenskog područja* (569-579). Autor osim toga daje i pregled značajnijih filologa i književnika još od razdoblja Fausta Vrančića.

Marinko Šišak potpisuje rad *Šibenik u nekim engleskim putopisima 19. stoljeća* (581-595). Čitav niz djela nastalih u 19. stoljeću kada općenito vlada interes za "egzotične krajeve", a opisuju Šibenik za vrijeme austrijske uprave. Spominje tako tekstova Archibalda Patona, Williama Fredericka Wingfielda, Johna Masona Nealea te nepoznatog autora pod inicijalima R.H.R. Njihov je interes za Šibenik raznolik unutar samog teksta, no većinom opisuju katedralu, tvrđave, okolicu, ljude i običaje.

Posljednji rad u zborniku potpisuju Žarko Dadić i Marijana Borić pod naslovom *Doprinos Šibenika hrvatskoj kulturnoj i znanstvenoj povijesti: Povodom 250. obljetnice Aritmetike Mate Zoričića (Ancona, 1766.), prve računice na hrvatskom jeziku u Dalmaciji* (597-606) gdje analiziraju njezin sadržaj, metodologiju i doseg u kontekstu obrazovanja. Mate Zoričić je svoje djelo vrlo vjerojatno sastavio za potrebe nastave koju je kao franjevac obavljao.

Naposljetku, podcrtala bih nekoliko važnih činjenica. Prvo i osnovno, zbornik je tematski izrazito dobro osmišljen, te su autori izabrani na temelju svojeg prethodnog (i vrlo često, dugogodišnjeg) istraživanja prošlosti Šibenika. Unatoč tome, u ovim su radovima pokazali da su otišli i dalje u svojim razmatranjima produbljujući ili otvarajući nove teme. Osim toga, mnogo radova kao prilog donosi i objavu izvorne građe, čime su zasigurno zadužili historiografiju, jer će i drugi istraživači moći koristiti navedene podatke u svojim komparativnim istraživanjima. Željela bih isto tako istaknuti da je bilo potrebno uložiti enorman trud i energiju da djelo od šest stotina stranica izađe na svijetlo dana samo dvije godine nakon održavanja skupa, što je učinjeno angažmanom urednice, Ive Kurelac. Ovime se zasigurno ustoličila kao najbolji i nezaobilazni poznatatelj šibenske prošlosti, što je i prepoznato, budući da ju je grad Šibenik i odlikovao "grbom grada Šibenika" za izniman doprinos. Na kraju, stoga, jedino što se može jest reći da joj od srca čestitam, te da se nadam da će i dalje priređivati ovakva i slična izdanja u budućnosti.

Suzana Miljan

Towns and Cities of the Croatian Middle Ages: Image of the Town in the Narrative Sources: Reality and/or Fiction?, ur. Irena Benyovsky Latin i Zrinka Pešorda Vardić, Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2017., 410 str.

U izdanju Hrvatskog instituta za povijest objavljen je još 2017. godine zbornik radova o srednjovjekovnoj urbanoj povijesti pod naslovom *Towns and Cities of the Croatian Middle Ages: Image of the Town in the Narrative Sources: Reality and/or Fiction?* Radi se o zborniku radova s istoimenog znanstvenog skupa održanoga u prosincu 2013. godine, a uredile su ga Irena Benyovsky Latin i Zrinka Pešorda Vardić. Izdanje je na engleskom jeziku, a uz uvodne napomene urednica (5-6) i bilješke o autorima (7) sadrži sedamnaest radova na 410 stranica: četrnaest radova je hrvatskih, a tri inozemnih znanstvenika.

Zbornik započinje uvodom (13-60) Irene Benyovsky Latin naslova istovjetnoga naslovu zbornika, koji nudi objašnjenje termina "narativni izvori" i pregled najvažnijih narativnih izvora i okolnosti njihovog nastanka od srednjeg vijeka do kasnog 18. stoljeća. Autorica potom razmatra pitanje vjerodostojnosti pisanih vrela različite provenijencije kao izvora za istraživanje srednjovjekovnoga urbaniteta, s obzirom na to da su njihova autentičnost i pouzdanost puno puta dovedene u pitanje i da još uvijek postoje brojne kontroverze u pristupu istraživanju. Budući da se narativna vrela kao izvori za istraživanje slike srednjovjekovnoga grada dosad nisu našla u središtu interesa, bilo je potrebno otvoriti znanstvenu diskusiju o narativnim vrelima srednjeg i ranog novog vijeka i postaviti pitanja kao što su: Kakva je bila slika grada u pojedinim vrstama narativnih vrela, s obzirom na njihov karakter, razdoblje i porijeklo? Kako je konstruirana urbana memorija nekoga grada kroz ta vrela? Je li moguća rekonstrukcija srednjovjekovnog urbaniteta na temelju tih izvora? Kakva je razina istraživanja pojedinih srednjovjekovnih gradova na temelju narativnih vrela i do koje razine predodžba grada u narativnim vrelima odgovara stvarnosti?

Većina radova u zborniku posvećena je pojedinim dalmatinskim gradovima, što je razumljivo s obzirom na razinu i prostor očuvanosti narativnih vrela. Dva rada posvećena